

Intensiv skörd av biomassa från skogsekosystem och behov av näringskompensation – ny kunskap till riktlinjer för hållbart biomassauttag

BIO+ Konferens 2023

Lars Högbom, Ulf Sikström
Skogforsk

Foto: Lars Högbom & Johan Heurgern

Långtidsförsök i fält som ingår i projektet

Aska i gran- och tallskog [vita]

Älvsbyn

Björna

Bala

Skorped

Fanberget

Öjung

Svartnäs

Riddarhyttan

Skillingaryd

Grotuttag i gallring och näringskompensation

(N, NPK) [gula]

Munkfors (tall)

Vetlanda (tall)

Åmot (gran)

Långtidsförsök i fält som ingår i projektet

Planterad gran

Grotuttag (*)

Singeshult

Turbo

Grotuttag och aska (*)

Granliden

Galven

Guvarp

Tack till Energimyndigheten!

För anslag till anläggning och underhåll av långtidsförsök under >30 år och nu senast genom BIO+ programmet.

Exempel: Försök 301 Guvarp

Syfte: att studera träd tillväxt efter helträdsavverkning och askåterföring.

Foto: Johan Heurgren

Exempel: Försök 301 Guvarp

Syfte: att studera träd tillväxt efter helträdsavverkning och askåterföring.

5 block

A-E

4 Försöksled

1 – konventionell

2 – helträds

3 – konventionell + aska

4 – helträd + aska

Foto: Johan Heurgren

Naturlig försurning

När träd växer (dvs tar upp CO_2) tar de upp baskatjoner (Ca^{2+} , Mg^{2+} , K^+ , Na^+) och i stället utsöndrar vätejoner (H^+) för att behålla jämvikten. Dvs marken försuras temporärt

och när träden bryts ner (dvs avger CO_2) frigörs upptagna baskatjoner och vätejonerna i marken konsumeras.

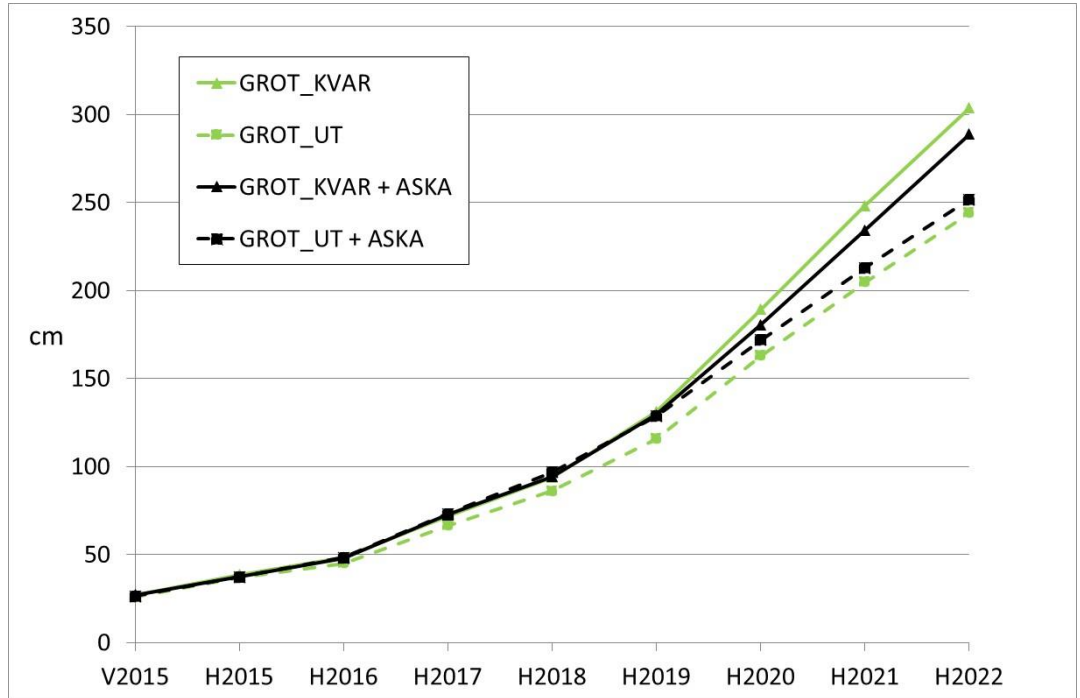

Uttag av skogsprodukter innebär också ett uttag av näringsämnen ju större uttag desto mer näringsämnen tar vi ut.

Näringsämne kg/ha	Stam	Grot + Barr	Summa
Kväve (N)	43	74	117
Fosfor (P)	5	9	14
Kalium (K)	28	32	61
Kalcium (Ca)	51	47	98
Magnesium (Mg)	7	8	15

Granarnas höjd i försök 302 Galven (Hälsingland)

Den minskade tillgängligheten av kväve leder till en något sänkt skogsproduktion i nästa generation. Omloppstiden förlängs något eller några år.

Askåterföring

För att kompensera för det ökade uttaget av näringsämnen (andra än kväve) i samband med uttag av skogsbiobränsle diskuteras återföring av vedaska från värmeverk

Foto Åsa Öhman

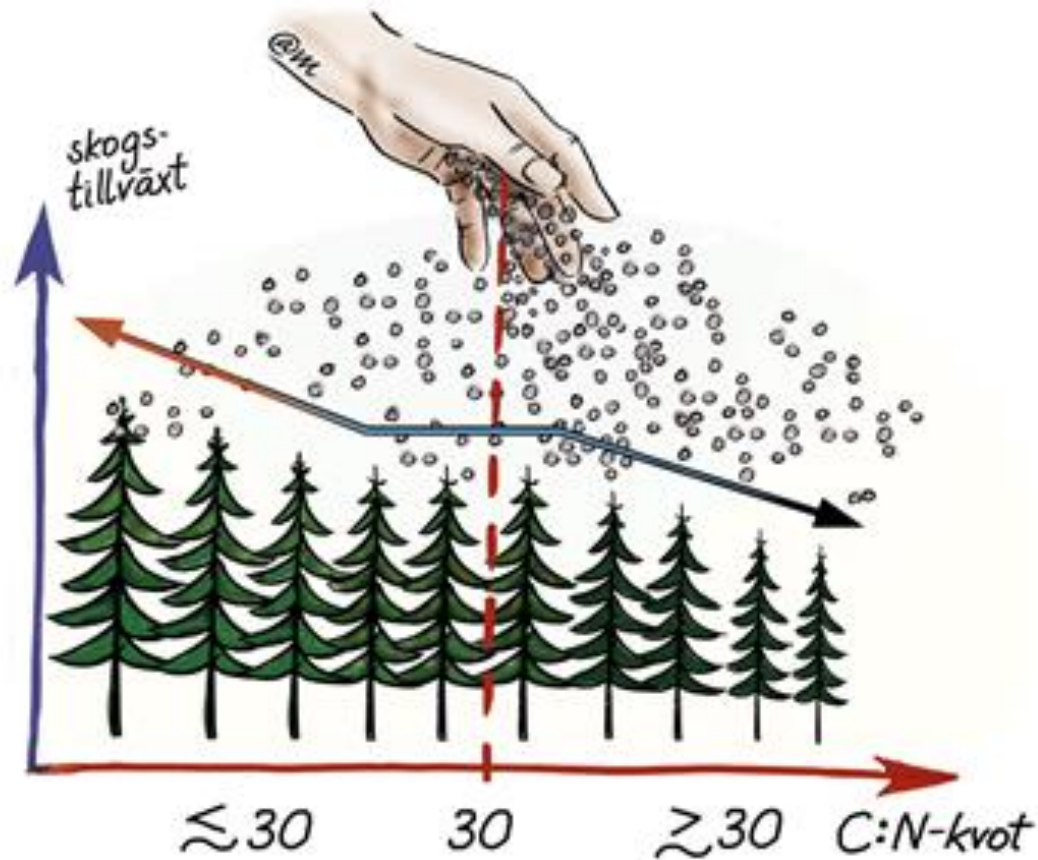
Askinnehåll (kg ha ⁻¹)	
Kalcium	357
Kalium	75,6
Magnesium	38,7
Fosfor	15,6

Vedaskan innehåller alla ämnen som fanns i bränslet förutom kväve

Askinnehåll (µg ha ⁻¹)	
Arsenik	30,6
Cadmium	14,5
Kobolt	68,4
Kvicksilver	0,963
Krom	171
Koppar	179

Men vad händer med trädillväxten efter återföring av aska?

”Till den som har skall varda givet.....”

Sammanfattning

- Tillväxt försurar marken
- Uttag av biomassa leder till ett uttag av växtnäring och permanenta försurningen - kompenseras av vittring
- Minskad kvävetillgång efter biobränsleuttag leder till en sänkt tillväxt
- Aska sänker tillväxten på fattigare marker

A vertical banner featuring a background of a tall pine forest. The trees are slender and densely packed, with their green needles creating a textured backdrop. A semi-transparent grey vertical bar runs down the center of the image, containing the text 'MAY THE FOREST BE WITH YOU' in a bold, black, sans-serif font. The text is arranged in four lines, with 'YOU' being the largest and most prominent word.

**MAY THE
FOREST
BE WITH
YOU**